

אפתח בגילוי נאות: את יואל שרון אני מכירה עשרים שנה. לראשונה פגשתי בו כשקיבלתי ממנו לקריאה את אחת הגרסאות לתסריט של "הלם קרב", שעל פיו עשה אחר כך סרט קולנוע עלילתי. כעשר שנים לאחר מכן, כשהקים את "אתגרים", חשבתי שזה נושא ראוי ביותר לכתבה. לאחרונה, בערב שבו זכה בתואר "היזם החברתי לשנת 2004–2005" (פרס שניתן על ידי "ארנסט אנד יאנג" בשיתוף עם אוניברסיטת תל אביב ועיתון גלובס), ראיתי אותו שוב. כשהאזנתי לדברים שנאמרו שם על ידי ועדת הפרס, חשבתי לעצמי עד כמה הניסוחים מדויקים, אך עוד חשבתי שהם לקוניים מדי, כי מילים אינן יכולות לתאר מה חולל האיש הזה ומי הוא באמת. משפט אחד זכור לי במיוחד: "העובדה שהוא משתמש בכיסא גלגלים לא הפכה אותו לנכה ברוחו...". וזה אולי מבטא יותר מכל את מה שיואל שרון מייצג.

כאיש כן הארגון שהקים. עמותת "אתגרים" קמה כדי לנסות ליצור שינוי בהתנהגות אנשים "שעבורם קושי הוא יותר מאתגר אישי אחד... הוא אתגרים" וכדי להביא לשינוי ביחס החברה אל אנשים בעלי מגבלות וצרכים מיוחדים. לאחר עשור של פעילות ולאחר התנכרות ממסדית ממושכת הפכה סוף כל סוף "אתגרים" לגורם מוביל, לא רק בארץ אלא גם בעולם, בתחום השילוב החברתי, השיקום הגופני והרוחני, והכול באמצעות הספורט האתגרי. היום זו מערכת שפועלת בצורה מרשימה ואשר הצליחה גם להגיע לתודעת הציבור.

גרעין של נכי צה"ל, נכים אזרחים ואנשי שיקום בכירים, הקימו את "אתגרים", עמותה ללא כוונות רווח, ב-1995, במטרה לשיקם פיזית, נפשית וחברתית ילדים, נוער ובוגרים באמצעות פעילויות ספורט אתגרי ונופש פעיל חוץ-מועדוני. העמותה מוציאה את האנשים אל חיק הטבע ומשלבת אותם בחברה, מאפשרת להם שוויון הזדמנויות ומוכיחה כי גם הם יכולים להיות ולחיות כמו כולם. הכל מושתת על תפיסה חדשה ומקורית המיישמת הלכה למעשה את הגישות המתקדמות ביותר בפסיכולוגיה השיקומית העכשווית. כיום חיים בחברה הישראלית חצי מיליון ילדים, בני נוער ובוגרים בעלי מגבלות פיזיות, נפשיות וצרכים מיוחדים. "אתגרים" נוטעת בהם תקווה ופותחת דלת למגוון עשיר של פעילויות המשלבות אותם בחברה. שרון: "זהו סטארט-אפ חברתי, עם יותר מעשרים ענפי ספורט שאפשר לעסוק בהם, וכלי חינוכי שיקומי ממדרגה ראשונה לשיקום והעצמה של היכולות. היום אנחנו מהווים מודל לעולם כולו, ואנחנו ממשיכים לפתח את הידע ואת תורת ההדרכה. העמותה שואבת אליה אנשים טובים, שכל אחד מהם מגיע ממקום אחר, מסיטואציה שונה בחיים, ולכל אחד יש את ה'שריטה' שלו. יש לנו כיום 700 מתנדבים. זו שמורת טבע. המתנדבים מחכים בקוצר רוח שיגיע 'היום שלהם' כדי לבוא לאתגרים, להסניף אתגרים, להיות עם החברה – כאן הם 'טוענים את עצמם' לכל השבוע".

### אתגרים היתה שם - מתי הגית את "אתגרים"?

"אין לי תשובה חד-משמעית, אני לא יודע", אומר שרון, "עשיתי שני סרטים דוקומנטריים אחרי הפציעה - האחד היה על מסע של חברת רוכבי אופניים עיוורים והשני על צלילה. לצורך הסרט יצאתי להרפתקה בצלילה תת-ימית, וזה עשה לי 'פיצוץ במוח'. לרחף בלי משקל במים זו תגלית מדהימה. חוויתי חוויה מטלטלת מבחינתי, שהייתי נחוש בעקבותיה לשתף בה אנשים נוספים. המטפל בשיקום שבאתי אליו אז וסיפרתי לו על מה שעברתי אמר לי: 'זה טירוף, רד מזה, זה לא יצליח'. מיותר לציין שלא שמעתי לעצתו. בכלל, הייתי 'טרבלמייקר' רציני בכל תקופת ה'שיקום' שלי. אני הייתי זה שקבע את תכנית הטיפול שלי, מתי ואיזה פיזיותרפיה יעשו לי. התנצחתי עם כולם, כל הזמן, ולא הרפיתי. הייתי משוכנע שמיד, אבל מיד, אני חוזר בדיוק לנקודה שבה הפסקתי, חוזר ללימודי הקולנוע בחו"ל. דבר לא ימנע מהקריירה שלי להתפתח באופן שקבעתי שתפתח. אף על פי שאמרו לי שהיות ויש לי נגישות לענייני קולנוע, יוכלו לסדר לי עבודה במעבדה של 'קודאק'..."

"כשהבמאי אלי כהן החליט לעשות סרט דוקומנטרי על תקופת השיקום שלי ('לעמוד על הרגלים') וליווה אותי במהלך שנה בכל התהליכים שעברתי, הבטתי בדמות שעל המסך ושאלתי את עצמי 'מי זה האיש הזה? אני לא מזהה אותו, איש מוזר'.

"ביליתי, התעלמתי מהטראומה, מהשבר. מבחינתי היו נתונים חדשים שאני רק מעבד אותם, ומיד חוזר. איזה כיף! זו הייתה הזדמנות להכיר את עצמי ואולי אפילו לסגור פערים. לא הייתי בשום מקרה במקום של אבל, לא במקום של 'למה אני'. בסוף השנה חזרתי ללמוד. מהר מאד הבנתי שאני הולך לעשות מעשה. ידעתי שבתום השנה 'אעמוד על הרגליים', אגדל ואצמח מתוך המצב הזה. אני לא מהמקטרים, אני לא

מהמתאבלים, לא מתבכיין. היה לי ברור שאני צריך למצות את הסיטואציה הזו שאליה נקלעתי בעל כורחי ובה אני מצוי כרגע, ולהפיק ממנה את החיים הטובים ביותר שרק אפשר להעלות על הדעת".

### **לעמוד שוב על הרגליים - יואל שרון בחר בחיים והוא לחם וממשיך ללחום בדרכו הייחודית.**

"נפצעתי ביום הולדתי ה-24, זו הייתה המתנה שקיבלתי ליום ההולדת", הוא אומר בחיוך. "חזרתי ארצה לבוש בחליפה, ביד החזקתי תיק 'גיימס בונד', לא ממש דמות טיפוסית של חייל שמחפש את היחידה שלו, תסכימי איתי. אבל אני מיהרתי, אז למי אכפת... כשפקחתי את עיניי לאחר הפציעה שאלתי את החובש 'מה קרה? יש לי רגליים? כי אני לא מרגיש אותן... יש לי זין? אז הכול בסדר'... שם, אז, באותו שבריר של שנייה, ידעתי מה הבחירה שלי. בחרתי בחיים".

"כל תהליך השיקום היה כזה, באותה רוח – באמת ובתמים הבנתי ש'עם מה שאין לי לא אוכל לעשות דבר, אבל עם מה שיש חייבים למצות את הפוטנציאל. אנחנו כולנו בדרך כלל עובדים בערך על 30% מהפוטנציאל שיש לנו. החלטתי שאני אנצל את מלוא הפוטנציאל עם מה שיש".

### **החוסן הזה, מאין הוא בא?**

"בשבילי זה היה הכי טבעי. לא יודע מאין זה בא. מאותו מקום שבו נולדה 'אתגרים'. מהנחישות להתמקד ביכולת ולא בחסר. איפה זה נולד? לא יכול לדבר בהכללות, אבל אני חושב שיש לזה קשר לכך שאני דור שני ליוצאי שואה. ההורים שלי היו שרדנים במובן הכי חזק של המילה. אמי הייתה בברגן בלזן ואבי שמונה שנים בסיביר. הם נפגשו בהונגריה כשחיכו במשרד של מה שנקרא 'המדור לחיפוש קרובים'. שניהם עמדו שם, זה אחר זה, וחיכו כדי לנסות ולאתר קרובי משפחה שלהם. הם התחילו לדבר. אמי הייתה בלונדינית כחולת העיניים, ואבי כבר אז שאל אותה 'האם תנשאי לי?'. היא השיבה בחיוב, אבל היה לה תנאי: 'מכאן אנחנו נוסעים רק לארץ'. כך זה נולד, כך אני נולדתי. אני מאמין שיש לזה משמעות בחייו של אדם. הנחישות שלי באה ללא כל ספק משם. אני לא מכיר משהו אחר.

"בשיקום ראיתי את החברים שלי מוותרים על החיים, על החלומות. לא כולם, חלק גדול. להיות נכה זו בחירה. יש הבדל עצום בין האמירה 'אני מוגבל' לבין האמירה 'יש לי מגבלה'. מגבלה היא דבר אובייקטיבי. להיות מוגבל זה דבר סובייקטיבי. וזה עניין הבחירה. ראיתי אנשים שבחרו להשאר מוגבלים. לא אני, לא באופן אישי ולא ב'אתגרים'".

### **"מקסום" זו כל התורה**

אבל זו התמודדות סיזיפית, יומיומית...

"אני לא מבין איך אפשר לקטר. כל התורה של 'אתגרים' בנויה על מקסום, על טיפוח המצוינות ועל ההתמקדות במה שיש ולא במה שחסר. לאורך כל הדרך צריך לבנות שרשרת של הצלחות. אין לא יכול, לא מסוגל, דפוק, כל אותם הדברים שנאמרים לאנשים בעלי מוגבלויות כאלה ואחרות. כאן בפעם הראשונה נותנים להם את האפשרות לבחור. הם לא יודעים לבחור. לאט לאט בונים שרשרת של הצלחות. כשלאדם יש עמוד שדרה, הוא יכול לעשות הכול".

### **אין שום התלבטויות, חששות?**

"לא, אין לי שום חשש. בכל התנסות, בעשייה – אני פורח. אני מחפש מקומות חדשים, אני רוצה להמשיך לפרוץ גבולות. אני חולם למשל על נסיעה באופניים מניו יורק ללווינגטון, מרחק של 450 ק"מ, בשלושה ימים. ואני עוד אעשה את זה".

### **ומה "כוכב הצפון" שלכם? לאן אתם רוצים עוד להגיע?**

"אנחנו עצמנו 'כוכב הצפון'. פעם היינו לבד. היום יש לנו מתחרים. הצלחנו. אנחנו רוצים להוביל בפיתוח הידע בכל העולם. יש לנו הזדמנות לשכלל את הכלי הזה שבנינו, ואנחנו ממשיכים ועושים זאת. הגענו הרבה יותר רחוק ממה שחשבנו. מה שאנחנו עושים כאן מעבר לפריצת הדרך זו הקניית איכות חיים אחרת, מאפשרים מיצוי הפוטנציאל וגם מביאים לשילוב בחברה. פעם כל זה היה לוקוסוס. זאת פעם ראשונה שאנשים עם מוגבלויות לוקחים אחריות על הגורל שלהם. זה לא סקטוריאלי, זה טוב לכולם".

לסיכום, אם אפשר לסכם כאן, אני שבה אל ועדת הפרס שאין מדויק ממה שכתבה: "יואל שרון פילס את דרכו יוצאת הדופן ברוח האמירה 'המעז מנצח'. הוא חלם, הגשים, הלהיב. הוא לוחם, שורד ויזם. הוא נחוש, יצירתי וספורטאי בכל רמ"ח אבריו".

וכמובן שאין זה הכול.